

Eeva-Liisa Rissanen
OSALLISTUJASTA AKTIIVISEKSI SEURAKUNTALAISEK-
SI

Opinnäytetyö
KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö
Huhtkuu 2012

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatustieteellinen yksikkö, Ylivieskan yksikkö	Aika 5.4.2012	Tekijä/tekijät Eeva-Liisa Rissanen
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi Osallistujasta aktiiviseksi seurakuntalaiseksi		
Työn ohjaaja TT Vesa Nuorva	Sivumäärä 29+5	
Työelämäohjaaja		
Opinnäytetyölläni halusin selvittää millainen motiivi on seurakuntaan kuuluvilla nuorilla tulla vaikuttamaan seurakunnan toimintaan. Äänestysikärajan lasku antoi kimmokkeen lähteä tutkimaan nuorten vaikuttamismahdollisuuksia seurakunnassa. Tutkimukseni päätin tehdä haastattelemalla kahdeksaa nuorta Jyväskylän seurakunnasta. Haastattelemalla halusin päästä vähän syvemmälle nuorten ajatusmaailmaan. Haastattelutuloksia vertailin aikaisempiin nuorten keskuudessa tehtyihin tutkimustuloksiin. Kunnalliselta puolelta löytyi paljon materiaalia nuorten vaikuttamisesta ja osallisuudesta ja aktiivisesta kansalaisuudesta. Kirkon puolelta tutkimuksia löytyi huomattavasti vähemmän. Ehkä aktiivinen vaikuttaminen koetaan vielä vieraana seurakunnassa. Uskon että lähitulevaisuudessa se on jo vahvemmin esillä, sillä jos nuori ei saa kokea osallisuutta ja oikeaa vaikuttamista omassa kotiseurakunnassaan, hän etäännyy siitä entistä enemmän. Ohenevat siteet seurakuntaan tekevät myös suhteen kirkkoon hauraaksi. Olisiko nyt aika alkaa miettiä miten voisimme aktivoida seurakunnan jäsenet toimimaan ja vaikuttamaan omassa seurakunnassa? Jokaisen jäsenen oikeuksiin kuuluu tulla kuulluksi. Miten me kuulemme työssämme omia seurakuntalaisia?		
Asiasanat: Kirkon nuorisotyö, kunnallinen nuorisotyö, aktiivinen kansalainen, osallistuminen, vaikuttaminen.		

CENTRAL UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	OSTROBOTHNIA	Date 5.4.2012	Author Eeva-Liisa Rissanen
Degree programme			
Name of thesis From inactive parishioner to an active member of the congregation			
Instructor Dr Vesa Nuorva		Pages 29+5	
Supervisor			
In my thesis I wanted to find out about the motivation of young parishioners to participate in the activities of the parish and to be an influential parish member. The decrease of the voting age-limit inspired me to begin a study on the possibilities of young people to influence the parish life. I decided to carry out my study by interviewing 8 young parishioners in the Jyväskylä parish. By interviewing them I wanted to dig in deeper to their way of thinking. I compared the results of the interviews with the results of the earlier studies carried out among young people. On the municipal level there were many studies which showed how the young people can influence, participate and be active citizens. Inside the church there were considerably fewer studies carried out about this subject. Perhaps it is still considered strange to actively influence in the parishes. I believe that in the near future it will become stronger, for young people will become alienated from the parish, if they don't have possibility to experience participation and influence in their home parish. When the ties to the parish get weaker, the relation to the church becomes fragile as well. Maybe it is time now to start thinking how could we activate the parish members to act and influence in their own parish. It is the right of every member to become heard. How do we hear in our own work parish members?			
Key words Group, Group Dynamics, Youth and Confirmation School.			

TIIVISTELMÄ

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN TAUSTA	3
2.1 Nuorten aktiivisuus seurakuntavaaleissa	3
2.2 Nuorten vaikuttamiskanavat kaupungin organisaatiossa	5
3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	6
4 TUTKIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄT KÄSITTEET	9
4.1 Kirkon nuorisotyö	9
4.2 Kunnan nuorisotyö	10
4.3 Vaikuttamisen käsitteet	11
5 TUTKIMUKSEN TAVOITE	13
6 TUTKIMUSMENETELMÄT	14
7 TUTKIMUSTULOKSET	17
7.1 Nuorten omat vaikuttamismahdollisuudet lähiympäristössä	17
7.2 Seurakuntaelämään osallistuminen	19
7.3 Seurakuntavaalit ja vaikuttaminen	21
7.4 Muuttuisiko mikään jos nuoret olisivat srk:n päätöksenteossa mukana?	23
8 OMA POHDINTA	26
LÄHTEET	29

1 JOHDANTO

Kirkon työntekijänä joudun työtä suunnitellessani miettimään, miten minä voisin auttaa nuorta kokemaan kirkon jäsenyyden mielekkääksi ja miten hän voisi olla aktiivisesti osallisena seurakunnan toiminnassa. Nuorisolaissa veloitetaan nuorisotyötä tekeviä järjestöjä antamaan nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omiin asioihin. Nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia on vahvistettu kunnissa, kouluissa ja eri järjestöissä. Sama laki sitouttaa myös seurakuntien nuorisotyötä, mutta miten seurakunnat ovat ottaneet uuden haasteen vastaan. Kuullaanko nuoria heitä koskevissa päätöksissä? Seurakuntien nuorisotyö kokoaa nuoria laajasti mukaan erilaisiin toimintoihin, mutta luulen että päätöksentekoon ja kehittämiseen he pääsevät harvoin osalliseksi.

Onko nuorten rooli kirkon päätöksentekijöinä vahvistumassa seuraavien vuosien aikana? Lisääntyvätkö nuorten vaikuttamismahdollisuudet kirkossa, kun äänestys-oikeus seurakuntavaaleissa laskettiin 16 ikävuoteen. Uusi laki astui voimaan 1.1.2009 ja seuraavat seurakuntavaalit pidettiin marraskuussa 2010. Äänioikeus on yksi askel nuorten vaikuttamismahdollisuuksien parantumisesta seurakunnissa, mutta äänestäminen ei ole itsestäänselvyys seurakuntalaisten keskuudessa; ei nuorten eikä aikuisten.

Tutkimuksessani halusin selvittää jyvaskyläläisten nuorten motivaatiota päästä vaikuttamaan seurakunnan päätöksen tekoon ja kehittämiseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää itselleni ja työtovereilleni mitä merkitystä on sillä, että nuoret voivat toimia aktiivisina seurakuntalaisina. Seurakunnan toiminnan kannalta olisi tärkeää saada kehitettyä vaikuttamisväyliä, joiden kautta nuorten tärkeinä pitämät asiat tulisivat nopeasti päättäjien tietoon. Vuorovaikutus on kaiken toiminnan perusta, siksi olisi tärkeää, että nuoria voitaisiin kutsua niihin kokouksiin, jossa käsitellään heitä koskevia asioita.

Äänioikeuden antaminen 16-vuotiaille ei vielä takaa, että nuoria kuunneltaisiin sen enempää kuin tähänkään mennessä. Äänioikeus antaa nuorten kuulemiseen hyvän mahdollisuuden. Se mitä tapahtuu äänestämisen jälkeen, on tärkeintä. Vaalien jälkeen täytyy työntekijöiden ja päättäjien yhdessä miettiä, kuuluuko meidän kirkossa oikeasti lasten ja nuorten ääni. Nuoret menettävät mielenkiinnon seurakunnan toimintaan, jos he kokevat, ettei heitä kukaan kuuntele.

Tärkeää on, kuinka me aikuiset suhtaudumme lasten ja nuorten osallistumiseen yhteisessä seurakunnassamme. Kohtelemmeko heitä tasavertaisina kumppaneina, kuunnellen heitä heidän omissa asioissaan ja yhdessä miettien ratkaisuja heidän ehdotuksiin. Meidän aikuisten tehtävä on rohkaista ja opastaa lapsia ja nuoria saamaan muutoksia aikaan niissä asioissa, joihin he ovat tyytymättömiä. Tätä voidaan pitää demokratiakasvatuksen ytimenä. Heitä tulee opastaa pohtimaan kriittisesti toiveidensa ja tyytymättömyyksien syitä sekä asettamaan oman elinympäristönsä rakentavan kritiikin kohteeksi. (Vesikansa 2009, 205.)

Kirkon toiminnan kannalta olisi parasta, jos kaiken ikäisillä seurakuntalaisilla olisi mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Seurakuntalaisella tulisi tunne, että minua kuunnellaan, minun ajatukset ja mielipiteet eivät ole yhdentekeviä – olen arvokas tällaisena. Tällaisen toiminnan kautta kirkon perussanoma tulee lähemmäksi ihmistä.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTA

2.1 Nuorten aktiivisuus seurakuntavaaleissa

Kirkon tutkimuskeskuksen mukaan seurakuntalaisten äänestysaktiivisuus vuoden 2006 vaaleissa oli 14,5 prosenttia. Äänestäjien ikäjakauma oli erittäin epätasainen: 18-24-vuotiaat 5%, 25-34-vuotiaat 10%, 35-49-vuotiaat 16 %, yli 50-vuotiaat 70%. (Äänioikeusikäraja seurakuntavaaleissa 2007, 2). Äänestysprosentti vuoden 2010 vaaleissa oli 17. Äänestämässä kävi siis kolme ja puoli prosenttia enemmän kuin edellisissä vaaleissa. Kovin paljon muutosta äänestystulokseen ei tullut, vaikka äänioikeutettuja oli enemmän kuin aikaisemmissa vaaleissa.

Jyväskylän seurakunnassa äänesti vuonna 2010 15,6 %. Edellisissä seurakuntavaaleissa äänestäneitä oli 11,1 %. Nuorista 16–17-vuotiaista äänestämässä kävi 13,7 %. Jyväskylän kirkkovaltuuston ikäjakauma 2011–2014 on seuraavanlainen:

< 30v	30-39v	40-49v	50-59v	>60v
15.5% (6)	12.8%(5)	12,8%(5)	17,9%(7)	41%(16)

Ikäjakaumaa tarkastellessa voi huomata, että päätäntävalta seurakunnassa on yli 50-vuotiailla.(Seurakuntavaalit 2010). Ilahduttavaa kuitenkin on edellisiin vuosiin se, että nuorten osuus kasvoi selvästi. Ehkä tämä on alku sille, että vähitellen myös seurakunnissa nuoret saavat mahdollisuuden vaikuttaa seurakuntansa päätöksenteossa.

Nuoret ovat rippikoulun jälkeen aktiivisesti yhteydessä seurakunnan toimintaan ja he tuntevat seurakunnan toimintaperiaatteet sekä myös niiden sisältöä. Mikäli nuorille ei tarjota rippikoulun jälkeen todellisia vaikutusmahdollisuuksia, aiheutuu tästä kiinnostuksen ja aktiivisuuden merkittävä lasku. 16-vuotiaiden äänestysosoikeus vahvistaa nuorten osallistumismahdollisuuksia seurakunnan toimintaan ja hallintoon sekä samalla sitouttaa seurakunnan jäsenyyteen. Äänestysikää laskemalla toivotaan saavan nuorennusta seurakuntien hallintoelimiin, joissa lähes kaksi kol-

masosaa luottamushenkilöistä on yli 50-vuotiaita ja vain muutama prosentti on alle 30-vuotiaita. (Äänioikeusikäraja seurakuntavaaleissa 2007, 2).

Onko Suomi sitten edelläkävijä äänestysikärajan laskemisessa? Äänestysikäraja vaihtelee eri maiden kirkoissa. Suurimassa osassa ikäraja kuitenkin on 16 vuotta. Saksan osavaltioiden luterilaisissa kirkoissa äänestysikä on pääsääntöisesti 16 ja joissakin se on laskettu 14 vuoteen. Ruotsin kirkossa äänestysikä on 16 vuotta. Norjassa, Tanskassa ja Virossa äänioikeusikäraja on 18 vuotta. (Äänioikeusikäraja seurakuntavaaleissa 2007, 3.)

Jyväskylän seurakunnassa tapahtui organisaation muutos vuonna 2009, jolloin Jyväskylän maaseurakunta, kaupunkiseurakunta ja Korpilahden seurakunta yhdistyivät. Jyväskylän seurakunta koostuu yhdeksästä alue seurakunnasta: Korpilahden alue seurakunta, Tikkakosken alue seurakunta, Vaajakosken alue seurakunta, Kuokkalan alue seurakunta, Säynätsalon alue seurakunta, Keltinmäen alue seurakunta, Huhtasuon alue seurakunta, Palokan alue seurakunta sekä Keskustan alue seurakunta. Alue seurakuntien koot vaihtelevat suuresti sekä väestön että pinta-alan mukaan. Peruse seurakuntatyö toteutuu hyvin pitkälle alue seurakunnissa. Alue seurakunnan toimintaa johtaa alue kappalainen yhdessä alueneuvoston kanssa. (Jyväskylän seurakunta 2012.)

Muutosvaiheen ja seurakuntavaalien jälkeen on ajankohtaista, miettiä millaisia uusia vaikuttamiskanavia seurakunta olisi valmis rakentamaan lasten ja nuorten hyväksi. Jyväskylässä syksyn 2010 seurakuntavaaleissa pääsi kirkkovaltuustoon kuusi alle 30-vuotiasta. Vaaleissa valituiksi tulleista suurin osa oli kuitenkin yli 60-vuotiaita (41 %) (Seurakuntavaalit 2010.) Tulevat neljä vuotta näyttävät, onko Jyväskylän seurakunta koko seurakuntaväen seurakunta, jossa kaikki ikäluokat otetaan huomioon ja kohdataan tasavertaisina kumppaneina.

2.2. Nuorten vaikuttamiskanavat kaupungin organisaatiossa

Jyväskylän kaupungin puolella toimii aktiivisesti nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuusto valitaan joka vuosi uudelleen. Valtuuston jäseninä ovat 13–20-vuotiaat nuoret. Nuorisovaltuuston edustajat valitaan Jyväskylän yläkouluista, lukioista, ammatillisista oppilaitoksista ja nuorisotiloista. Valtuustossa olevat nuoret ottavat kantaa nuoria koskeviin asioihin, tekevät aloitteita kaupungin valtuustoon ja jakavat hankerahat nuorten toimintaan. Nuorisovaltuuston tehtävänä on lisätä ja parantaa nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia omassa kaupungissa. Jyväskylän kaupungin nettisivuilla toimii nuorten aloitekanava, jonka kautta on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua kotikunnan toimintaan. Siellä voi ideoida parannuksia, jotta kotikunnasta tulisi parempi paikka elää sekä kommentoida toisten ehdotuksia ja tukea omalla nimellä aloitteita, jotka koee itselle tärkeäksi. (Jyväskylän kaupunki 2012.)

Minun mielestäni mahdollisuuksia nuorten kuulemiseen kyllä löytyy. Kaikkea ei tarvitse itse keksiä. Oppia voi ottaa muista nuorisotyöntoimijoista. Myös seurakunnan toiminnassa mukana olevilta nuorilta ja päättäjiltä voi tulla hyviä ideoita nuorten äänen kuulemiseen. Lapset ja nuoret eivät ole vain kirkon toiminnan kohteita. Heillä tulee olla mahdollisuus toimia aktiivisesti ja saada mahdollisuus vaikuttaa itseään koskevissa asioissa. Viedessään omia oikeuksia eteenpäin, lapset ja nuoret tarvitsevat tuekseen aikuisia, jotka tuntevat lasten ja nuorten oikeuksia koskevan lainsäädännön. Lainsäädännön tunteminen koskee myös seurakunnan työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Osallistuminen ja vaikuttaminen eivät synny lapsilta ja nuorilta itsestään, vaan se vaatii onnistuakseen tukea, jatkuvuutta, vuorovaikutusta, joilla luodaan tilaa nuorten omaan aktiivisuuteen. Suomen perustuslain mukaan lapset ovat tasavertaisia aikuisten kanssa. Lain mukaan lapsilla on oikeus tulla kohdelluksi tasa-arvoisesti yksilöinä sekä heillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristön kehittämiseen sekä itseään koskeviin asioihin. (Vesikansa 2009, 206.)

3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Suomessa tuli vuonna 2006 voimaan uudistettu nuorisolaki, jonka tarkoituksena on edistää nuorten toimintaa heidän omissa yhteisöissään ja kunnallisessa päätöksenteossa nuoria koskevissa asioissa. Laki siis velvoittaa tukemaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä pyrkii edistämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia heitä koskevissa asioissa. Nuorilla pitäisi olla kanavia, joiden kautta heillä olisi mahdollisuus saada äänensä kuuluviin nuorisolain tarkoittamalla tavalla. (Nuorisolaki 2006.)

Tutkimuksen teoriapohjana olen käyttänyt Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja mm. Nuoret ikäryhmät ja seurakuntavaalit, Tahto vaikuttaa sekä Rippikoulusta aikuisuuteen. Nuorisotutkimusverkoston julkaisuista käytin teoriapohjan tukena seuraavia julkaisuja: nuorisobarometreja, Lasten ja nuorten kunta sekä Nuorisotyötä on tehtävä. Oppilaitosten julkaisuista valitsin Elise Kytän opinnäytetyön On kiva kun nuorilta kysytään sekä Vainila Erikan tutkielman Oikeus osallistua - nuorten ääni kunnassa. Kaikissa näissä julkaisuissa on selvitetty nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia kunnissa ja seurakunnissa, äänestysaktiivisuutta, demokratiakasvatusta sekä nuorisopolitiikkaa.

Kati Niemelä on tehnyt pitkittäistutkimuksen rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Tässä tutkimuksessa, Rippikoulusta aikuisuuteen on tarkasteltu rippikoulun merkitystä nuoren elämässä ja asenteenmuutosten pysyvyyttä viisi vuotta rippikoulun jälkeen. Tarkastelun kohteena on nuorten suhde seurakuntaan, kirkkoon, kirkon jäsenyyteen sekä nuorten kiinnostusta seurakunnan toimintaan. Tutkimuksesta kävi ilmi, että 20-vuotiaat nuoret aikuiset olivat uskonnollisessa osallistumisessa passiivisia. Suurimpana syynä tähän olivat kiinnostuksen puute, ajan puute sekä se, että hengellinen elämä koettiin vieraaksi. Silti lähes joka toinen nuori olisi mahdollisesti kiinnostunut osallistumaan aktiivisemmin seurakunnan toimintaan. Nuoret kaipasivat muutosta seurakunnassa vallitsevaan ilmapiiriin: vapaampaa, suvaitsevampaa, lämpimämpää ja keskustelelevampaa ilmapiiriä. Niemelän tutkimuksessa kuitenkin todettiin, että rippikoulu näyttäisi toimivan nuorilla

uskosta etäännyntymistä hidastavana tekijänä. Moni nuori koki rippikoulun ja isoskoulutuksen tärkeänä ja elämälle suuntaa antaneena vaiheena. (Niemelä 2007, 171–172.)

Elise Kytän tutkimustyössä ”On kiva kun nuorilta kysytään” on selvitetty nuorten toiveita seurakunnan auttamistyöstä. Tutkimuksessa nuoret itse ideoivat seurakunnan auttamistoimintaa, jonka jälkeen he esittivät ideansa työntekijälle. Tämän jälkeen työntekijät ottivat nuorten ideat huomioon seurakunnan toiminnan suunnittelussa. Tutkimuksessa käy selville millaiseen auttamistyöhön nuoret olivat valmiita sitoutumaan ja miten työntekijät ovat valmiita kuuntelemaan nuorten toiveita. Kytän tutkimuksessa nousee esille nuorten halu tulla mukaan suunnittelemaan nuoria kiinnostavaa toimintaa ja tehdä sitä käytännössä. Aktiiviseksi kansalaiseksi ei tulla sormia napsauttamalla vaan siihen tarvitaan pitkäjänteistä työtä työntekijöiltä ja päättäjiltä kykyä kuunnella nuoria. (Kytä 2008, 6-8.)

Oikeus osallistua – nuorten ääni kunnassa on Erika Vainilan Pro gradu-tutkielma, jossa selvitetään kuinka kunnissa järjestetään nuorisolain perusteella vajaavaltaitten osallistuminen ja kuuleminen. Vajaavaltaisia nuoria ovat alle 18-vuotiaat, joilla ei ole ääni- ja äänestysoikeuden kaltaisia oikeuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen kunnan toiminnassa. Tutkimus pohjautuu Suomen lainsäädäntöön. Lisäksi sen avulla on haluttu tutkia millaisia vaikutuksia nuorisolailla on ollut kunnissa. (Vainila 2008, 1.)

Nuorisotutkimusseuran julkaisussa Nuorisotyötä on tehtävä, pohditaan nuorisotyön asemaa, perusteita, menetelmiä ja käytäntöjä 2000-luvun Suomessa. Kirja on koottu nuorisotyön toimijoiden ja tutkijoiden kirjoituksista ja sieltä löytyi kirjoituksia siitä miten kansalaistoiminta nivoutuu nuorisotyöhön, mitä nuorisopolitiikka tarkoittaa käytännön kannalta tai miten nuorisotyötä voisi lähestyä osallistumisen kautta. Teos on hyvä läpileikkaus nuorisotyöstä, jota jo tehdään, mutta se antaa myös suuntaa siitä mihin tulisi mennä. (Hoikkala & Sell 2007, 7-14.)

Se miten nuorten aktivoiminen oman toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen vaikuttaa seuraavissa seurakuntavaaleissa, on hyvin vaikeasti ennustettavista. Nuo-

risobarometrin 2008 mukaan nuorten myönteiseen suuntaan kehittyvät asenteet ja valmiudet osallistua kunnalliseen päätöksentekoon eivät ole lisänneet äänestystoita. Tutkimuksen mukaan nuorten kiinnostus politiikkaan näyttää kääntyneen laskuun. Tutkimuksessa tuli esille myös se, että nuorten yhteiskunnallinen osallisuus on paljon muutakin kuin äänestämistä. Nuoret ottavat kantaa yhteiskunnallisiin asioihin esim. allekirjoittamalla vetoomuksia, osallistumalla lakkoiluun työpaikoilla tai kouluissa, osallistumalla ostoboikottiin tai mielenosoituksiin. Barometrissä selvitettiin myös, että ovatko nuoret aidosti voineet vaikuttaa oman asuinkuntansa asioihin. Tuloksissa selvisi, että 42 % nuorista koki, ettei heillä ole oikeita vaikuttamisen mahdollisuuksia kunnissa. Nuoret kokivat, ettei heidän sanomisillaan ole painoarvoa päättäjien keskuudessa. Päättäjien ja nuorten välillä ei nähty olevan yhteyttä. Jos kunnissa nuoret kokevat oman vaikuttamismahdollisuudet näin huonoiksi, niin mitä se on seurakunnissa. (Myllyniemi 2008, 51–68.)

Harri Palmun tutkimus, Tahto vaikuttaa, kohdistettiin seurakunnan nuoriin luottamushenkilöihin. Tutkimus valmistui juuri ennen seurakuntavaaleja vuonna 2006. Valtaosa vastaajista oli alle 29-vuotiaita. Tutkimuksessa selvisi, että nuoret luottamushenkilöt olivat enemmän koulutettuja kuin muut luottamushenkilöt. Vain 14%:lla oli alempi koulutustausta: peruskoulu, ammattikoulu tai ammatillinen perustutkinto. Nuoret kuuluivat vanhempia luottamushenkilöitä huomattavasti vähemmän uskonnollisiin liikkeisiin ja olivat useimmiten sitoutumattomia politiikkaa kohtaan. (Palmu 2006, 3-14.)

Näissä eri tutkimuksissa tulee esille se, miten nuoret ovat valmiita osallistumaan ja vaikuttamaan omiin asioihin ja miten he ovat kokeneet omat vaikutusmahdollisuutensa. Millainen vaikutus näillä tutkimustuloksilla on käytännön työssä? Osataanko tutkimustuloksia hyödyntää seurakunnissa vai ohitetaanko ne olankohautuksella ja työtä jatketaan entiseen malliin?

4 TUTKIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄT KÄSITTEET

4.1 Kirkon nuorisotyö

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyön linjaukset on laadittu kirkkohallituksen tekemän kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio ja visio sekä strategian 2010 mukaan. Jokainen seurakunta on laatinut kirkkohallituksen strategian pohjalta oman strategian, jossa huomioidaan oman alueen erityispiirteet. Jyväskylässä jokainen työala on vielä laatinut työalakohtaiset strategiat omalle aluseurakunnalle. Kirkon nuorisotyötä ohjaavat monenlaiset strategiat ja selvitykset sekä myös yhteiskunnan asettamat linjaukset esim. nuorisolaki.

Lapsi ja nuorisotyön strategian, Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa, tarkoituksena on ollut löytää kirkon nuorisotyölle yhteiset lähtökohdat ja tulevaisuuden linjaukset. Sen lähtökohdiana on kristillinen usko ja lähimmäisen rakkaus. Strategian keskeisenä ajatuksena on että Jumala on. Jumala on olemassa meistä riippumatta. Toinen keskeinen ajatus on, että elämä on nyt. Tällä halutaan korostaa sitä, että jokainen elämänvaihe on ainutlaatuinen ja tärkeä. Kolmas pääajatus strategiassa on, että rakkaus liikuttaa. Jumalan rakkaus, huolenpito ja hyvyys liikuttavat meitä kyyneliin saakka, mutta samalla se saa meidät liikkeelle. Se saa meidät pitämään huolta niistä, jotka tarvitsevat apuamme. (Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. 2004.)

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä tammikuussa 2012 julkaistiin kirkon kasvatuksen linjaus 2015: Meidän kirkko – kasvamme yhdessä. Tässä linjauksessa korostuu edellistä strategiaa enemmän osallisuus, vaikuttaminen ja kasvaminen vastuuseen. Kasvaminen nähdään kaikenikäisten kokonaisvaltaisena kasvuna. Kirkon kasvatuksen tehtävänä on mahdollistaa tämä ja antaa siihen tarvittava tuki. Yhdessä tekemällä ja yhdessä olemalla luodaan toivoa ja rohkaistaan elämään tässä ja nyt. Osallistumalla, vaikuttamalla ja kasvamalla vastuuseen, elämme kristityn elämää arjen keskellä. (Meidän kirkko – kasvamme yhdessä 2012.)

Kristillinen nuorisotyö liittyy kirkon perustehtävään. Lähtökohdiltaan se on hengellistä toimintaa, jonka tavoitteet pyritään saavuttamaan kasvatuksen keinoin. Kirkon nuorisotyössä kohdataan myös monia sosiaalisen työn kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi osallisuuteen, syrjäytymiseen, erityiseen tukeen sekä lastensuojeluun. Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia on tehty koskemaan 0-29-vuotiaita. Varsinainen nuorisotyö jaetaan yleensä kolmeen alueeseen varhaisnuoriin (7-14-vuotiaat), nuoriin (15–18-vuotiaat) ja nuoriin aikuisiin (18–29-vuotiaat). Varsinainen nuorisotyö pyörii pääsääntöisesti rippikoulun ja isostoiminnan ympärillä. Isostoiminta on rippikoulun jälkeistä toimintaa, jossa rippikoulun käyneistä nuorista koulutetaan vapaaehtoistyöntekijöitä seuraavan kesän leiritoimintaan. Isostoiminta vaatii nuorelta sitoutuneisuutta pitkäkestoiseen koulutukseen. Koulutuskeskeisen nuorisotyön ongelma on se, että on monia nuoria joiden on vaikea motivoitua pitkäkestoiseen koulutukseen (Launonen 2007, 78–84.)

4.2 Kunnan nuorisotyö

Kunnan nuorisotyötä ohjaavat useat lait ja sopimukset mm. perustuslaki, kuntalaki, nuorisolaki, lastensuojelulaki, YK:n Lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus jne. Nuorisolain mukaan kunnan tehtäviin kuuluvat nuorisotyö ja nuorisopolitiikka. Nuorisotyön peruspalvelut tulee olla kaikkien tavoitettavissa, mutta jokainen kunta kuitenkin päättää itse palvelujen toteuttamisesta ja laajuudesta. Kunnissa nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä viranomaisten, nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien yhteisöjen kanssa. (Nuorisolaki 2006.)

Kunnan nuorisotyön tavoitteena on parantaa nuorten elinoloja ja luoda edellytyksiä nuorten kansalaistoiminnalle. Nuorisolain mukaan nuoria ovat kaikki alle 29-vuotiaat. Heille tulee varata mahdollisuuksia osallistua paikallista nuorisotyötä sekä nuorisopolitiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn ja heitä on kuultava heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki 2006). Nuorisolain keskeisimpänä tavoitteena voidaan pitää nuorten toimintaa heidän omissa yhteisöissä ja kunnallisessa päätöksenteossa. Nuoria pyritään tukemaan ottamaan vastuuta elinympäristöstään.

Tähän kuuluu myös vastuunkantaminen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa eli äänestämällä vaaleissa. (Vainila 2008, 44.)

Kunnissa valmisteluun osallistuminen ja kuuleminen voi tapahtua mm. nuorisovaltuustoissa ja -parlamenteissa, verkkopohjaisten aloitekanavien kautta tai koulujen oppilastoimikuntien kautta. Nuorisovaltuustot valitaan yleensä vaaleilla. Äänioikeutettuja ovat useimmiten kunnan 13 - 20 -vuotiaat. Valtuusto voidaan valita myös ilman vaaleja toiminnasta kiinnostuneista nuorista. Nuorisovaltuustoilla ei ole päätösvoimaa kunnan asioissa. Niiden tehtävänä on välittää nuorten näkökulmia, toiveita ja toimenpide-ehdotuksia kunnan päättäjille. Kuntien tekemä nuorisotyö ei ole ainoastaan nuorten aktivoimista kunnalliseen päätöksentekoon tai toiminnan suunnitteluun, vaan se käsittää laajan valikoiman nuoria aktivoivaa ja ohjaavaa toimintaa, jota toteutetaan yhdessä eri seurojen ja järjestöjen kanssa. Nuorille tärkeitä osallistumispaikkoja ovat mm. nuorisotalot, koulut, joiden toiminnan suunnitteluun he saavat itse osallistua. (Vainila 2008, 52.)

4.3 Vaikuttamisen käsitteet

Osallistuminen tarkoittaa, että osallistuu johonkin toimintaan, jonka joku muu on järjestänyt. Nuorten keskuudessa osallistuminen voi olla kerhotoimintaan osallistumista tai isoskoulutukseen osallistumista. Nuorisolain puitteissa osallistuminen tarkoittaa osallistumista yhteiskunnalliseen aktiviteettiin, jonka raamit on joku taho määritellyt (Gretschel 2007, 244.) Osallistuminen on sosiaalista toimintaa, jossa ollaan mukana muiden toimijoiden kanssa. Se voidaan nähdä myös jatkumona, jossa tavoitteellisuus lisääntyy eteenpäin mennessä: harrastaminen, vapaaehtoisuus, tavoitteellinen muutos omassa arjessa, lähiympäristössä tai yhteiskunnan tasolla. Osallistumisella tavoitellaan muutosta, todellista vaikuttamista ja valtaa. (Horrelli, Haikkola & Sotkasiira 2007, 218-219.)

Vaikuttaminen on enemmän kuin osallistuminen. Nuori, joka haluaa vaikuttaa, muuttuu osallistujasta toimijaksi. Vaikuttamisen tavoitteena on muuttaa jotain asiaa haluttuun suuntaan. Asioiden kulkuun voi aktiivisesti vaikuttaa omalla puheella

tai toiminnalla. Nuorten keskuudessa käytetyimpiä vaikutuskeinoja ovat olleet erilaisten vetoomusten allekirjoittamiset, osto- ja kulutustapojen muuttaminen ympäristönsuojelullisten tai aatteellisten syiden vuoksi. (Kurikka 2003, 71.)

Aktiivinen kansalainen haluaa toimia ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Hän tunnistaa kansalaisuuden oikeudet ja velvollisuudet ja kokee voivansa vaikuttaa ja osallistua. Hän voi toimia oppilaskunnassa, kunnan tai seurakunnan luottamustehtävissä, järjestötoiminnassa sekä olla mukana erilaisissa projekteissa. Nuorten kannalta erilaiset järjestötoiminnan muodot ovat oman identiteetin ja maailmankuvan rakentamisessa keskeisessä roolissa. (Lundbom 2007, 286–287.)

5 TUTKIMUKSEN TAVOITE

Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa nuorten halukkuutta vaikuttaa omassa seurakunnassa. Tutkimustietoa voi käyttää apuna ja perusteluna oman toiminnan suunnitteluun osallistumisen ja vaikuttamisen näkökulmasta käsin. Annammeko me aikuiset nuorille mahdollisuuden vaikuttaa seurakunnan toimintaan sekä osallistua seurakunnan päätöksen tekoon? Suomen ev.lut. kirkon seurakunnat käyttävät varoistaan lähes kolmasosan lapsi- ja nuorisotyöhön. Näkyykö toiminnassa ja päätöksissä lasten ja nuorten äänet?

Tutkimuksessani pyrin samaan mahdollisimman realistisen kuvan nuorten halusta osallistua ja vaikuttaa seurakunnan toimintaan. Keskeisimpiä kysymyksiä ovat seuraavat:

1. Miten nuoret kokevat omat vaikuttamismahdollisuudet?
2. Mitä vaikuttamiskanavia nuoret tuntevat ?
3. Haluavatko he osallistua oman toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon?
4. Millä tavalla nuoret haluavat osallistua seurakunnan toimintaan?

Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa Jyväskylässä nuoria alle 30 -vuotiaita ehdokkaita tuli valituksi kuusi henkilöä. Vaaleissa saimme nuorten edustuksen valtuustoon. Nuorilla edustajilla on nyt mahdollisuus tuoda nuorten näkökantaa esille seurakunnan päätöksenteossa. Toivottavasti muut valtuutetut ottavat heidät vastaan tasavertaisina jäseninä ja arvostavat heidän mielipiteitään ja näkökantoja.

Tutkimukseni tavoitteena on myös selkeyttää itselleni nuorten ajatusmaailmaa miten he haluavat vaikuttaa omassa ympäristössään. Ajatus nuorten haastattelusta sai alkunsa siitä kun seurakunnat kamppailevat talousvaikeuksissa ja monessa paikassa mietitään henkilöstövähennyksiä. Monissa seurakuntien strategioissa on mainittu vapaaehtoistyön lisääminen eli aktivoida oman seurakunnan jäseniä toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen.

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimustyön aineiston keräsin haastattelujen avulla. Haastattelumenetelmiä ovat lomakehaastattelu, teemahaastattelu sekä avoin haastattelu. Näistä kolmesta menetelmästä valitsin teemahaastattelun, joka on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 197.)

Teemahaastattelua käyttäen pystyin saamaan syvällisempää tietoa nuorten kokemuksista vaikuttaa ja osallistua ympäristönsä toimintaan, johon kuuluu yhtenä osana seurakunta. Haastattelun kohdensin tiettyihin aihepiireihin eli teemoihin, jotka lähtivät opinnäytetyön pääongelmasta. Teema-alueet ja niihin liittyvät kysymykset valmistelin ennen haastattelujen alkamista. Teemahaastattelussa haastattelija voi esittää haastattelijalle tarkentavia kysymyksiä tai selventää haastattelijalle mitä kysymykset tarkoittavat. Kysymykset luokittelin kahteen ryhmään: tietokysymykset sekä mielipidekysymykset. Tietokysymyksillä pyrin kartoittamaan nuorten tietoa omista vaikuttamiskanavista. Mielipidekysymyksillä hain vastausta nuorten asenteisiin ja arvoihin. (Hirsjärvi & Hurme 1988, 39–46.)

Teemahaastattelussa haastattelut etenevät haastateltavan vastausten perusteella. Haastattelun syventäminen tapahtuu lisäkysymysten avulla. Niiden kautta käsiteltävä alue laajenee ja voi saada uuden näkökulman käsiteltävään aiheeseen. Aihe-alueet pitävät haastattelun kasassa, mutta eivät tee siitä jäykkää ja joustamatonta. Kysymyksiä pystyi tarkentamaan haastattelun aikana. Nuorten motivointi haastatteluun tapahtui jo ennen itse varsinaista haastattelua. Haastattelun aikana piti huolehtia siitä, että jokainen haastateltava sai kertoa omat ajatuksensa kysymyksiin ja että jokainen haastateltava kokee, että hänen vastauksensa ovat arvokkaita. Motivoinnin ylläpitämiseksi on tärkeää kuunnella ja lukea haastateltavan vastauksia ja kehon elekieltä. (Hirsjärvi & Hurme 1988, 84–100.)

Aineiston keräsin 2010 kevään ja kesän aikana. Haastateltaviksi valitsin kahdeksan jyvaskyläläistä nuorta, jotka olivat 16-20 -vuotiaita, neljä tyttöä ja neljä poikaa. Kaksi nuorista oli lukiosta, kaksi yläkoulusta, kaksi ammattikoulusta, kaksi yliopis-

tosta. Haastateltavista nuorista kolme oli omasta alue seurakunnastani ja loput nuoret muilta alueilta. Nuorten valinnassa käytin apuna muita työntekijöitä. Haastattelupaikan valitsin sen mukaan, että sinne olisi nuoren mahdollisimman helppo tulla. Osa haastatteluista tapahtui kaupungin nuorisotiloissa, seurakunnan tiloissa tai leirikeskuksessa. Tiloista varasin etukäteen rauhallisen huoneen, jossa pystyin äänittämään haastattelun.

Tutkimustiedon keräsin nauhoittamalla. Nauhoitukset kirjoitin sanatarkasti ylös, jotta mahdollisimman tarkasti haastateltavien vastaukset pysyisivät muuttumattomina. Haastattelutilanteista tein vielä itselleni muistiinpanoja, jotta pystyisin paremmin tulkitsemaan analysointivaiheessa vastauksia. Kysymykset jaottelin teema-alueiden mukaan, joita vertailemalla on helpompi tehdä johtopäätökset.

Aineiston analyysiä ohjaavat tutkimuksen suunnitteluvaiheessa asetetut pääkysymykset sekä käsitteet. Teemahaastattelut voidaan analysoida usealla eri tavalla. Siihen liittyy olennaisena osana se mikä on tutkimuksen tavoite: riittääkö vain pintapuolinen kuvailu vai haluaako tutkija luoda uusia teoreettisia ideoita vai haluaako hän kerätyn aineiston avulla todistaa tietyn oletuksen. (Hirsjärvi & Hurme 1988, 114–116.)

Omassa tutkimuksessani halusin saada selville, miten nuoret ovat halukkaita vaikuttamaan seurakunnan toimintaan. Haluavatko he vaikuttaa vai kokevatko sen yhdentekeväksi? Aineiston käsittelyssä ongelmallisinta oli se, että kysymykset eivät menneet samassa järjestyksessä. Haastateltavien vastauksista riippuen jouduin tekemään tarkennuskysymyksiä, jotka saattoivat johtaa toiseen teemaan.

Analysointia helpotti haastattelujen sanatarkka purkaminen nauhalta paperille. Tämän jälkeen jaottelin kirjoitetun tekstin aihealueiden mukaan. Työläin vaihe tutkimuksessani oli haastattelujen sanatarkka kirjoittaminen. Sen jälkeen, kun aineisto oli kirjoitetussa muodossa, sitä oli helppo jaotella. Vastausten vertailu ja analysointi oli vaikeaa, koska nuorten vastaukset eivät edenneet valmiin kaavan mukaan vaan jokainen tulkitsi annetut kysymykset omista lähtökohdistaan käsin.

Haastattelijana koin vaikeana sen, että piti osata pysyä haastattelutilanteissa pelkänä haastattelijana niin, etten tule johdatelleeksi haastateltavaa omien ajatusten mukaan. Kuitenkaan haastattelija ei voi vain esittää kysymykset vaan täytyy yrittää luoda ilmapiiri sellaiseksi, että nuori uskaltaa kertoa omat vastauksensa. Haastattelutilanteisiin täytyy valmistautua huolellisesti, jotta voi luoda mahdollisimman turvallisen ja avoimen ilmapiirin. Tärkeää on myös muistaa, että itse pysyisi haastateltavien vastausten suhteen mahdollisimman neutraalina.

Haastattelut aloitin kirjaamalla ylös nuoren yhteystiedot ja vähän kuulumisia kyselen. Kerroin nuorille, että kaikki keskustellut asiat pysyvät nimettöminä ja että vain minulla oli haastateltavista yhteystiedot. Haastateltavien nimet eivät missään vaiheessa tule esille muuta kuin minun omissa papereissa, jotka hävitän heti työni valmistuttua. Muutamat nuoret jännittivät haastattelua ja varsinkin sitä kun nauhoitin keskustelut. Selitin heille, että minun on paljon helpompi käydä haastattelut läpi, kun olen ne nauhoittanut ja saan niistä tarkempaa tietoa kuin, että olen vain omien muistiinpanojen varassa. Haastattelun alkuun varasin aina ylimääräistä aikaa yleiseen jutusteluun niin, että alkujännitys katoaisi.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Nuorten omat vaikuttamismahdollisuudet lähiympäristössä

Lapset ja nuoret tulisi nähdä omassa elinympäristössään toimijoina, jotka ovat oman elinympäristönsä asiantuntijoita. Heidän asiantuntijuuttaan tulisi kuunnella, koska sitä kautta päättäjät voivat tehdä lasten kannalta parempia päätöksiä. Yksilön kuunteleminen ja hänen mielipiteen huomioiminen päätöstä tehdessään on alku demokratiakasvatukselle. Jos ihminen huomaa, että häntä kuunnellaan ja hänen mielipiteillä on väliä, hänestä voi tulla aktiivinen kansalainen, joka haluaa osallistua ja vaikuttaa omiin asioihin. (Kiilakoski 2007, 10.)

Haastattelujen alussa selvitin miten nuoret voivat vaikuttaa omassa arkipäivän ympyröissään. Aloitin kysymykset mahdollisimman tutuista asioista ja etenin lähiympäristöstä suurempiin organisaatioihin. Helpointa nuorille oli vasta siihen, miten he saavat oman äänensä kuuluviin kotioiloissa. Onko heillä tunne, että he voivat tasavertaisesti muiden perheenjäsenten kanssa vaikuttaa kotonaan? Koti koettiin paikkana, jossa heillä oli parhaat mahdollisuudet vaikuttaa ja kaikki tunsivat, että heidän mielipiteillä oli vaikutusta kodin sisällä. Kaikki olivat sitä mieltä, että päätäntävalta kotona oli vanhemmilla, mutta vanhemmat kuuntelivat ja huomioivat nuorten mielipiteitä.

Kodin vaikutuspiiristä etäämmälle mentäessä nuoret olivat epävarmoja omista vaikuttamismahdollisuuksista. Epävarmuutta toi se, ettei tiedetty mihin pitäisi ottaa yhteyttä. Parhaiten tiedettiin koulun sisäiset kanavat; se miten voi lähteä vaikuttamaan koulumaailmassa. Monet haastatelluista olivat sitä mieltä, ettei kannata esittää mitään uutta, koska heidän ehdotuksiin ei kuitenkaan kukaan tartu.

”Kyllä mä yhden tiedän....en mä muista sen nimeä, mutt sen mainos oranssi.”

”Tavallaan pystyy vaikuttamaan tai ainakin pystyy ilmaisemaan mielipiteitä. Asioiden eteenpäin vieminen ei aina käy helposti vaan se voi viedä paljon aikaa. Joutuu sitten ottamaan aina saman asian uudelleen esille.”

Neljä haastatelluista tunsivat kunnallisen puolen nuorten valtuuston sekä heidän net-tisivuilla olevan aloitekanavan. Kaksi nuorta oli ollut mukana NUVA:n toiminnassa. Kolme nuorista oli mukana puolueiden nuorisotoiminnassa. Yllättävää oli se että ne nuoret, jotka olivat itse aktiivisesti mukana vaikuttamassa, suhtautuivat pessimistisesti omiin vaikuttamismahdollisuuksiin kodin ulkopuolella. Yhteistä heille oli se, että heillä kaikilla kolmella oli kova halu päästä vaikuttamaan, mutta he kokivat sen äärimmäisen vaikeaksi. Kaksi heistä oli sitä mieltä, että he pystyvät paremmin vaikuttamaan omiin asioihin, jos he kuuluvat sisäpiiriin.

”Ne on melko huonot, ellei sä oo sisäpiirissä. Jossei sulla ole mitään tuttavuuksia tuolla piireissä niin sulla on aika heikot mahdollisuudet vaikuttaa ulkopuolisena henkilönä.”

Haastatelluilla nuorilla oli suuri luottamus seurakunnassa toimiviin aikuisiin ihmisiin. He luottivat, että se tuttu aikuinen, jolle he kertovat asiansa vievät sitä eteenpäin ja pitävät heidän puoltaan. Osaammeko me aikuiset olla aina nuorten luottamuksen arvoisia omilla toimissaan?

Se, että nuori tuntee itsensä osalliseksi johonkin, tuntee itsensä päteväksi ja arvostaa omaa roolia osana yhteisöä on yhteiskunnalle erityisen tärkeää. Yhteiskunnan päättäjien on huolehdittava siitä, että yhteisössä, jossa nuoret elävät on osallistumiseen ja vaikuttamiseen mahdollisuus. Ei riitä että yhteiskunnan eri järjestelmiin luodaan lasten ja nuorten erilaisia kuulemisjärjestelmiä. Näiden järjestelmien täytyy kyetä tuottamaan nuorille kokemus siitä, että heitä arvostetaan ja heidän mielipiteillä on vaikutusta. (Kiilakoski 2007, 13.)

”Tuli sellainen tunne kun porukat valitsivat, että mä oon tärkeä ja kykenevä siihen. Tuntui hienolta!”

7.2 Seurakuntaelämään osallistuminen

Nuoret kritisoivat hyvin vähän seurakunnan toimintaan. He olivat yllättävän tyytyväisiä siihen mitä heillä oli. Puolella haastatelluista oli omia harrastuksia niin paljon, ettei voimavaroja riittänyt enempään vaikuttamiseen seurakunnassa. He olivat tyytyväisiä siihen, että saivat tulla myös valmiiksi suunniteltuihin juttuihin mukaan eikä tarvinnut itse suorittaa mitään. Voihan olla, että nuoret olivat hyvin korrekteja minua kohtaan eivätkä, halunneet kritisoida seurakunnan toimintaa, koska tiesivät, että olen töissä seurakunnassa.

Kaikki nuoret olivat olleet mukana seurakunnan toiminnassa rippikoulun jälkeen. Kuusi heistä oli osallistunut isostoimintaan. Yksi oli kerhonohjaajana ja yksi oli aktiivisesti mukana seurakunnan musiikkitoiminnassa. Seurakunnan toiminnasta parasta nuorten mielestä olivat leirit, retket ja iltakahvilat. Parantamisen varaa nuorten mielestä oli jumalanpalveluselämässä, päihdeongelmallisista huolehtimisesta sekä tiedottamisesta ja mainostamisesta. Haastattelussa en lähtenyt tarkemmin analysoimaan mihin nuorten mielipiteet pohjautuivat.

Nuoret tunsivat aika hyvin sen työmuodon, jonka toimintoihin he osallistuivat. Muut seurakunnan työalat olivat heille vieraampia. Vastauksia tarkastellessa pienten alue seurakuntien nuoret tunsivat muut työalat paremmin kuin ne nuoret, jotka kuuluivat suurempaan alue seurakuntaan. Oman työni kautta otaksun, että pienillä alueilla tehdään yhteistyötä eri työalojen kanssa ja sitä kautta nuoret pääsevät tutustumaan lähes kaikkiin oman alueen työntekijöihin. Omalla alueella kaikkiin isompiin tapahtumiin ja projekteihin osallistuvat kaikki työmuodot. Ja näissä toiminnoissa on eri työalojen vapaaehtoiset mukana.

Elise Kyttän tutkimuksessa On kiva kun nuorilta kysytään, tulee esille se että nuoret haluavat toimia ryhmässä. Nuoret toivoivat yhdessä tekemistä ja juttelua. Ryhmä antaa nuorelle tukea vapaaehtoistoimintaan. Työntekijöiden mielestä yhdessä toimiminen madaltaa osallistumiskynnystä. Nuoret kokivat vertaisryhmän auttavan myös heitä, jos heillä oli omassa elämässä vaikeuksia. (Kyttä 2008, 72–73.)

Kati Niemelän tutkimuksessa mitä Tamperelaisnuorille kuuluu 10 vuotta rippikoulun jälkeen tulee esille se miten nuoret etäännyvät kirkosta ja omasta paikallis seurakunnasta. 20-vuotiasta nuorista koki kirkon melko tai hyvin etäiseksi 37% ja 25-vuotiaana 43%. Omasta paikallis seurakunnasta etäännyminen 20-vuotialla oli 47 % ja 25-vuotialla 59%. Nuorten kohdalla etäännyminen paikallis seurakunnasta liittyy myös läheisesti opiskeluun. Monet muuttavat uudelle paikkakunnalle opiskelemaan. Kontaktit uuteen seurakuntaan jäävät monilla vähäisiksi. Samassa tutkimuksessa oli tarkasteltu myös nuorten eroamista kirkosta. 20-vuotiaana se oli 7% ja 25-vuotiaana 25%. Monet eronneet nuoret olivat olleet mukana seurakunnan isostoiminnassa. Tutkimuksen mukaan kuitenkin aktiivinen mukanaolo seurakunnan toiminnassa ennustaa pysyvyyttä jäsenyydessä. Useita vuosia mukana olleista nuorista seurakunnan jäsenenä oli vielä 90%. (Niemelä 2012.)

Miten osallisuus voi vaikuttaa jäsenen aktiivisuuteen? Tomi Kiilakosken mukaan osallisuus-sanaa on vaikea määritellä tarkasti, mutta sitä voi hahmottaa tarkastelemalla sitä eri näkökulmista käsin. Kokemus osallisuudesta voi saada yksilössä aikaan halun vaikuttaa ympäristöönsä ja olla osa sitä. Käänteisesti ajatellen yksilö, joka kokee ympäristönsä yhdentekevänä, ei ole kokenut positiivista osallisuuden kokemusta. Hänestä on tullut välinpitämätön ympäristönsä suhteen, ja hän kokee, että hänen vaikuttamismahdollisuutensa ovat olemattomat. Osattomuutta yksilö voi kokea vaikka hänen pyrkimyksensä olisi ollut saada äänensä kuuluviin, mutta hänen mielipiteitä ei ole otettu huomioon. Toinen lähestymiskulma osallistumiseen on tarkastella sitä syrjäytymisestä käsin. Syrjäytynyt nuori ei ole osallinen siihen ympäristöön, josta hän on syrjäytynyt. (Kiilakoski 2007, 11–12.)

”Musta tuntuu että kaikki on vaan. Silloin ei kenenkään tarvi vaikuttaa asioihin. Ei mun tarvi mitään. ..joku muu voi se tehdä tai ei mua kiinnostaa.”

7.3 Seurakuntavaalit ja vaikuttaminen

Seurakunnassa vaikuttaminen oli nuorille vierainta. Seurakunnan työntekijöitä tunnettiin aika huonosti ja alueneuvostossa ja valtuustossa olevia henkilöitä ei tunnettu lähes ollenkaan. Nuoret tunsivat vain ne työntekijät joiden kanssa he olivat olleet tekemisissä. Nuoret olivat kuitenkin optimistisia siitä, miten heitä kuultaisiin, jos he haluaisivat lähteä vaikuttamaan seurakunnan asioihin. Vaikuttamiskanaviksi he valitsisivat sen, että puhuisivat asioista tutulle työntekijälle.

Haastatelluista nuorista neljä olivat sitä mieltä, että luottamustehtäviin valittuja nuoria kuunnellaan ja heitä arvostetaan siinä, että he tuovat päätöksentekoon nuorta näkökulmaa esille. Kaksi suhtautui asiaan hiukan epäillen, mutta toivoivat aikuisilta tasa-arvoista kohtelua ja kaksi oli sitä mieltä, että nuoria ei kuunnella eikä heillä ole todellisia vaikuttamismahdollisuuksia. Yllättävää oli se, että ne nuoret jotka olivat vähiten mukana seurakunnan toiminnassa, suhtautuivat positiivisesti nuorten vaikuttamismahdollisuuksiin seurakunnan päätöksen teoissa. Negatiivisin suhtautuminen oli niillä nuorilla, jotka olivat muuten aktiivisesti vaikuttamassa jonkin muun organisaation taholla.

”Uskon, että ne ottavat innolla vastaan nuoren ehdokkaan...ja kannustavat nuorta. Tähän mä uskon.”

”Sitä joko kuunnellaan tai sitten ei. Voi ne kyllä kattoo sitä vähän alas-päin, ettei tuo oikeesti mitään tiedä.”

Kaikki nuoret olivat tietoisia äänestysikärajan laskemisesta 16 vuoteen seuraavissa seurakuntavaaleissa. Kaikki nuoret olivat kuulleet asiasta koulussa tai rippikoulussa. Nuoret eivät olisi tienneet seurakunnissa järjestettävistä vaaleista, jos tätä äänestysikärajan laskua ei olisi tiedotettu heille etukäteen. Ainostaan kaksi nuorta tiesi, että seurakunnissa järjestetään seurakuntavaaleja neljän vuoden välein.

Nuorisobarometrin 2010 mukaan nuorten tietämys seurakuntavaalien äänestysikärajan laskusta oli parhaiten tavoittanut 16–17-vuotiaat. Kaikista nuorista vain joka

viides eli noin 20%, tiesi keväällä 2010 seurakuntavaalien äänestysiästä. Barometrin mukaan yleisesti nuorten tietämys 2010 syksyn seurakuntavaaleista oli noin 20% tasoa. Tutkimuksen mukaan nuorten uskonnollisuus lisää äänestysaikeita. Uskonnollisuuttakin vahvempi taustavaikuttaja äänestämiseen on nuoren kiinnostus politiikkaan. Seurakuntavaaleihin osallistuvalla nuorella on halu vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. (Myllyniemi 2010, 108–109.)

Äänestyspaikoista nuoret olivat sitä mieltä, että niiden tulisi olla lähellä heitä esim. kouluissa, kirjastoissa tai kaupoissa. Ehdokkaissa oli tärkeää, että nuori tuntee hänet. Kaikki olivat sitä mieltä, että ehdokkaan pitää uskaltaa sanoa omat mielipiteet. Iällä ei ollut niinkään merkitystä, mutta nuoret tuntevat paremmin nuoria ehdokkaita. Keväällä 2010 seurakunnassa toimivat valtuutetut sekä alueneuvostojen jäsenet olivat nuorille melko tuntemattomia.

Jos tarkastellaan 16–24-vuotiaiden äänestysaktiivisuutta vuoden 2010 vaaleissa, niin voidaan huomata, että aktiivinen toiminta seurakunnassa lisää äänestyshalukkuutta seurakuntavaaleissa. Äänestämiseen vaikutti 25–34-vuotiaiden keskuudessa seurakuntavaaleista tiedottaminen tiedotusvälineissä. Tällä ikäluokalla oli vähiten kontakteja seurakuntaa, joten he olivat vaaleista tietoisia vain tiedotusvälineiden kautta. (Grönlund 2011, 8.) Nuorten äänestämiseen eniten vaikuttavaksi tekijäksi arvioitiin sähköisen äänestämisen mahdollisuus. Nuorissa ikäryhmissä oli enemmän niitä, jotka olisivat voineet äänestää, mutta eivät vaan olleet äänestäneet. Tutkijan mukaan äänestämisen helpottaminen ja tiedottaminen voisivat lisätä näiden nuorten aktiivisuutta seuraavissa vaaleissa. (Grönlund 2011, 21–22.)

Jyväskylän seurakuntavaaleja tarkasteltaessa, nuorten omalta listalta meni vaaleissa läpi sellaiset nuoret, jotka ovat olleet aktiivisesti mukana seurakunnan nuorten toiminnassa. He ovat olleet mukana toiminnassa yli aluseurakuntien rajojen, joten nuorten keskuudessa heidät tunnettiin aika hyvin. Luulen, että monet äänestämässä käyneet nuoret äänestivät tuttuja nuoria.

Seurakunnan toiminnassa rippikoulun jälkeen on vain pieni osa nuorista eli ”nukkuvien” joukkoon jää suurin osa nuorista. Sama suuntaus on nähtävissä myös po-

litiikkaa kohtaan. Nuorisobarometrin (2010) mukaan vain 10% nuorista on kiinnostunut politiikasta. Huolestuttavaa on, että seitsemässä vuodessa niiden nuorten lukumäärä, jotka eivät ole kiinnostuneet politiikasta on kaksinkertaistunut eli vuonna 2010 heitä oli jo 21 %. (Myllyniemi 2010, 99.)

Seurakuntavaaleissa 2010 äänioikeutetuista jäsenistä vain 17% äänesti. Aktiivisimmin äänestivät 50-79-vuotiaat 39%. Äänestämässä käytiin useimmiten siitä syystä, että suhtautuminen seurakuntaan koettiin myönteiseksi ja uskottiin sekä haluttiin vaikuttaa seurakunnan asioihin. Nuorten äänestäjien keskuudessa äänestämiseen vaikutti vaalikoneen käyttömahdollisuus, tutun ihmisen kehoitus äänestää sekä oma aktiivisuus seurakunnan muussa toiminnassa. (Grönlund 2011, 7-9.)

Monille nuorille netin kautta hankittu tieto on tutuin tapa kartuttaa omaa tietämystään sekä osallistua keskusteluihin ja ottaa kantaa asioihin. Tutkimusta tehdessäni kävin netin kautta läpi kymmenen seurakuntaa eri puolella Suomea. Tarkastelin heidän seurakunnan nuorisotyön nettisivuja ja sitä miten helposti nuorten oli netin kautta mahdollisuus vaikuttaa tai jakaa mielipiteitään. Monilla seurakunnilla oli omat Facebook -ryhmät, johon voi rekisteröityä jäseneksi ja sitä kautta pystyi keskustelemaan työntekijän ja muiden nuorten kanssa. Ainoastaan yhdessä seurakunnassa oli nuorisotyön nettisivulla linkki, jonka nimi oli ”Mahdollisuus vaikuttaa” Linkki sisälsi :ideat, palautteen ja seurakuntien työpaikkojen esittelyn. Muilla seurakunnilla oli etusivulla yleinen palaute-linkki, jonka kautta tietysti myös nuorisotyölle annettu palaute löytää perille.

7.4 Muuttuisiko mikään jos nuoret olisivat srk:n päätöksenteossa mukana?

Haastatellut nuoret olivat yksimielisesti sitä mieltä, että nuorten edustus srk:n päätöksenteossa nuorentaisi seurakunnan ilmettä. Nuorten mielestä radikaalimuutokset eivät ole hyväksi vaan muutokset tulisi aloittaa nuoria koskevissa asioissa. Nuoret toivoivat myös, että kaikissa asioissa eri ikäluokkien kanta tulisi kuulluksi. He eivät nähneet hyvänä sitä, että nuoret päättäisivät yksin nuorten asioista vaan yhdessä eri ikäluokkien kanssa. Muutammat nuoret pelkäsivät, että jos vain nuoret

olisivat päättämässä asioista niin lopputulos olisi kaoottinen. Yhteistyö muiden kanssa nähtiin erittäin tärkeänä.

”Mä en tiedä tykkäisinkö mä siitä muutoksesta, joka siitä ehkä tulis. Jos nuoret pääsis ihan niinku muuttaa seurakuntaa omanlaiseks, niin se vois kyllä olla kaaottinen lopputulos”

Mitä nuoret haluaisivat muuttaa tai kehittää omassa seurakunnassa? Kuusi nuorta oli sitä mieltä että seurakunnan tiedotus ja mainonta ei tavoita kuin osan nuorista. Yliopistossa opiskelevat nuoret olivat sitä mieltä, että seurakunnan tulisi avoimemmin ja aktiivisemmin kertoa mihin kirkollisverorahat käytetään ja mitä hyötyä kirkkoon kuulumisesta on yhteiskunnalle ja yksittäiselle jäsenelle. Heidän mielestään kirkon kuuluisi tuoda oma kantansa julki voimakkaammin.

Kaikkien nuorten mielestä uskontoon ja kirkkoon kuuluvista asioista on helpompi keskustella netin kautta kuin kasvokkain. Heidän mielestään on helpompi sanoa oma mielipiteensä anonyyminä. Nuoremmissa ikäluokissa haluttiin muuttaa seurakunnan musiikkia nuorekkaampaan suuntaan. Kaikki nuoret olivat sitä mieltä, että heikompiensaisten auttaminen kuuluu kirkolle ja sen jokaiselle jäsenelle. Nuoret haluaisivat olla enemmän auttamassa heikompiensaisia ja ottaa seurakunnan toiminnan kautta kantaa heille tärkeisiin asioihin kuten esim. luonnonsuojelu. Siitä miten he voisivat osallistua auttamiseen, heillä ei ollut selkeää näkemystä.

Muutama nuorista koki väsymystä aktiivisuuteen ja piti hyvänä, että seurakunnassa on myös toimintamuotoja jonne voi vaan tulla ja olla vaan. Nuoret olivat väsyneitä jatkuvaan suorittamiseen, jota heiltä vaadittiin kouluissa ja harrastustoiminnassa. Työntekijälle luo haasteita nuorten moninaisuus. Ei ole olemassa yhtä oikeaa ratkaisua vaan työ lähtee aina siitä millaisia nuoria on mukana toiminnassa. Mielestäni toimintatavat eivät voi olla muuttumattomia vuodesta toiseen. Ne muokautuvat ympäristön mukaan.

Anne Yeungin tutkimuksen mukaan vapaaehtoistoiminnan alueilla nuoria kiinnostaa eniten juuri tietoista valintaa vaativat, ideologiset ja vastuulliset teemat esim.

ihmisoikeudet, luonnonsuojelu, ympäristöasiat sekä kulttuuri ja taide. Tämän tutkimuksen mukaan 58% vapaaehtoistoiminnan ulkopuolisista nuorista olisi halukkaita tulemaan mukaan toimintaan, jos joku heitä pyytäisi. Nuorten aktivoimiseen tarvitaan siis informaatiota ja kannustusta sekä sosiaalisia kontakteja ja verkostoitumista. (Yeung 2002, 78.)

”Pitäs ihan lapsesta asti kasvattaa siihen, että on oikeus vaikuttaa omiin asioihin. Ja jos sitä et osaa, tulee joku muu ja tekee päätökset sun puolesta”

8 OMA POHDINTA

Miten tutkimustiedon voi hyödyntää seurakuntatyöhön? Omassa työssä joutuu usein miettimään, miten voisi aktivoida nuoria mukaan toimintaan, ei ainoastaan osallistumaan vaan myös vaikuttamaan. Mielestäni seurakunnissa on vuosikymmenten perinne siitä, että työntekijät suunnittelevat toiminnot ja seurakuntalaisille jää tehtäväksi osallistua niihin. Olisiko aika katkaista tämä kehitys? Kirkon strategioissa pyrkimys muuttaa toimintatapaa on ollut jo näkyvissä monien vuosien ajan. Ruohonjuuri tasolla muutos tapahtuu hyvin hitaasti. Vie vuosia muuttaa omia toimintatapoja ja omaa ajattelumaailmaa.

Tutkimusten mukaan osallisuuden kokeminen ja aktiivisuus on merkittävä tekijä yksilön haluun vaikuttaa ympärillä oleviin asioihin. Sitä kautta voimme saada nuoret kokemaan myös seurakunnan tärkeänä yhteisönä, johon halutaan sitoutua. Positiivisen osallisuuden kautta nuori saa kokemuksen, että kuuluu johonkin, on osa jotain isompaa kokonaisuutta. Tämä puolestaan voi estää nuoria etäännyttämästä ympäristöstään ja putoamasta pois yhteiskunnan rattaista. Tällä hetkellä meillä on liian paljon nuoria, jotka ovat syrjäytyneet tai syrjäytymässä tästä yhteiskunnasta. Haluaisin auttaa nuoria löytämään oman tavan osallistua yhteiskunnan toimintaan. Seurakunta on yksi vaihtoehto, se vaihtoehto, jota minä edustan, mutta osallisuutta voi kokea myös muilla tahoilla.

Mielestäni ruohonjuuritasolla pitäisi saada työntekijät havahtumaan ja miettimään, miten he voisivat saada nuorille positiivisia osallisuuden kokemuksia ja sitä kautta saada halukkaita mukaan myös vaikuttamaan seurakunnan toimintaan. Uskon, että innokkuutta ja halukkuutta nuorista löytyy. Sen osoittivat myös monet tutkimukset, joita tässä työssäni käytin. Se miten me työntekijät kohtaamme nuoren innokkuuden, vaikuttaa siihen, miten nuori aktivoituu mukaan toimintaan. Itseni täytyy aina aika ajoin miettiä, mikä on minun ammattinimikkeeni eli olen nuorisotyönohjaaja. Minun tulisi ohjata nuoria osallistumaan ja toimimaan seurakunnassa. Samalla kun ohjaan ja tuen heitä olemaan aktiivisia seurakunnan jäseniä, ohjaan myös heitä aktiivisiksi kansalaisiksi.

Opinnäytetyössäni esitetyt tutkimukset antavat vahvistusta sille, että nuorten aktiivoinen mukaan toimintaa voi sitouttaa heitä kuulumaan seurakuntaan vaikka läpi koko elämänsä. Tekemäni haastattelun perusteella nuorissa on paljon halukkuutta tulla mukaan joko osallistumaan aktiivisesti ja/tai vaikuttamaan seurakunnan toimintaan. Nuorten aktivoiminen 2010 vaaleihin vaati myös työntekijöiltä kiinnostusta vaaleja kohtaan. Seurakuntavaalit eivät olleet nuorten suosiossa muuta kuin, että osa nuorista innostui siitä, että he saivat äänestää ensimmäistä kertaa. Vaalilistoille innostaminen oli kovan työn takana. Ilman nuorten omaa listaa ei varmaan niinkään moni nuori olisi lähtenyt mukaan. Puolueiden listoille lähteminen oli monelle nuorelle liian iso kynnys, mutta omalle seurakuntanuorten listalle oli helpompi lähteä mukaan.

Aktiivinen toiminta seurakunnan nuorisotyössä helpotti nuorten läpipääsyä vaaleissa. Nuorten oli helppo äänestää nuorta, jonka he tunsivat entuudestaan. Jyväskyläläisistä nuorista 16-17-vuotiasta äänesti 13,7% ja koko maassa 16-17-vuotiasta äänesti 15,2%. Äänestysiän laskeminen ei kovin paljon nostanut äänestysaktiivisuutta. Seuraavissa vaaleissa täytyisi vielä enemmän panostaa nuorempiin ikäluokkiin. Mielestäni aktiivisuus tulee osallistumisen kautta. Tämän vuoksi nuorten aktivoiminen mihin tahansa seurakunnan toimintaa tulee olemaan ensiarvoisen tärkeää. Tämä puolestaan vaati monelta työntekijältä oman työnsä tarkastelua osallisuuden ja aktivoimisen näkökulmista käsin.

Nykyään netti on monelle nuorelle tutuin tapa ottaa kantaa asioihin. Facebookryhmät ovat oivallinen tapa olla vuorovaikutuksissa nuorten kanssa ja sinne voi myös tehdä ideapankin ja palautelaatikon. Haluavatko kaikki nuoret rekisteröityä yhteisön jäseniksi? Onko vaikuttaminen jälleen vain valitun ryhmän etuoikeus? Mielestäni vaikuttamislinkit voisivat olla nuorisotyönsivuilla, jolloin kuka tahansa voisi käydä kirjoittamassa sinne ideoita ja palautetta. Tällöin annettaisiin kaikille nuorille yhtäläinen mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihin.

Netti on varmaan monen vanhemman työntekijän mielestä vieras tapa olla vuorovaikutuksessa nuorten kanssa. Monelle nuorelle se on kuitenkin tutuin tapa. Luulen, että vuosien kuluttua tämä on monelle työntekijälle arkipäivää. Vanhana työn-

tekijänä olen kuitenkin sitä mieltä, että netti on yksi osa työtäni. Koen kuitenkin tärkeäksi kohdata nuoria myös kasvokkain, koska sitä kautta nuorten vuorovaikutustaidot kehittyvät monipuolisemmiksi. Sitä taitoa he tarvitsevat myös omassa elämässään – kaikkea ei voi hoitaa netin kautta.

Oma kokemukseni seurakunnista on, että liian vähän kuunnellaan nuorten mielipiteitä. Rippikoulu ja rippikoulun jälkeinen isostoiminta olisivat oivallisia paikkoja kysellä nuorten mielipiteitä. Sieltä voisi alkaa nuorten aktivointi itse toimintaan. Luulen, että lähes kaikki työntekijät kysyvät nuorten mielipiteitä, mutta käytännön tasolla niitä vain harvoin toteutetaan. Nuoret ovat mukana isoskoulutuksessa, koska heidän oma leirikokemus on ollut positiivinen ja he haluavat kokea sen uudelleen isosena. Isoskoulutukseen voisi sisällyttää matalankynnyksen toimintaa, jota koulutettavat nuoret olisivat mukana toteuttamassa. Matalankynnyksen toiminta antaisi myös muille nuorille mahdollisuuden osallistua seurakunnan toimintaan.

Työntekijän näkökulmasta katsoen, nuorten aktivoiminen on toisinaan todella työlästä ja monesti tulee mieleen, että itse saisin asian tehtyä nopeammin ja varmemmin. Monet nuoret täytyy opastaa vastuunottamiseen. Liian suurta vastuuta ei kuitenkaan saa säilyttää nuorten harteille. Toiminnasta on aina vastuussa työntekijä, mutta hän voi vähitellen nuoren kasvun edetessä antaa tälle enemmän ja enemmän vastuuta. Tärkeää on, että nuori voi myös epäonnistua tehtävässään. Silloin työntekijän sekä ryhmän tuki ovat ensiarvoisen tärkeitä nuorelle. Nuori huomaa, että hän ei jää tai häntä ei jätetä yksin epäonnistumisenhetkellä vaan yhdessä mennään eteenpäin. Luulen, että tällaiset kokemukset auttavat nuorta selviytymään elämän karikoista eteenpäin.

LÄHTEET

Gretschel, A. 2007. Nuori –ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyön keinoin. Teoksessa T. Hoikkala, A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 243–262.

Hirsjärvi, S., Hurme, H., 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino

Hoikkala, T. Sell, A (toim.). 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 7-14.

Horelli, L., Haikola, L. & Sotkasiira, T. 2007. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. Teoksessa T. Hoikkala, A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 191–216.

Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. 2004. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio, visio ja strategia 2010. Kirkkohallituksen julkaisuja 2004:3. Helsinki: Kirkkohallitus.

Jyväskylän kaupunki. Nuorisopalvelut. 2012. www.jyvaskyla.fi/nuoriso/nuva

Kurikka, P. 2003. Nuorten kuntakuva. Helsinki: Kuntatalon paino

Kyttä, E. 2008. ” On kiva kun nuorilta kysytään” Nuorten toiveita seurakunnan auttamistoiminnasta. Ylempi korkeakoulututkinto. Järvenpää: Diak

Launonen, P., 2007. Kirkon nuorisotyö –hengellisen ja pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa T. Hoikkala, A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 78-89.

Lundbom, P. 2007. Kansalaisaktivismia, oppimista ja uusien toimintamahdollisuuksien etsimistä. Teoksessa T. Hoikkala, A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 284-298.

Meidän kirkko –kasvamme yhdessä 2012. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio, visio ja strategia 2015. Kirkkohallituksen julkaisuja 2012. Helsinki: Kirkkohallitus.

Myllyniemi, S. 2007. Perusarvot puntarissa. Nuorisobarometri 2007. Helsinki: Yliopistopaino

Niemelä, K..2012. Kaste ja avioliittoon vihkiminen suomalaisten keskuudessa – mitä kuuluu tamperelaisnuorille 10 vuotta rippikoulun jälkeen? Kirkon tutkimuskeskus.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/kirkollisettoimitukset.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/kirkollisettoimitukset.pdf) Luettu 8.3.2012

Niemelä, K. 2007 Rippikoulusta aikuisuuteen. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Jyväskylä: Gummerus.

Nuorisolaki 2006

Paakkunainen, K. 2006. Nuorten arvot, yhteiskunnallinen osallistuminen ja kirkko. Teoksessa T-A. Wilska (toim.) Uskon asia. Nuorisobarometri 2006. Helsinki: Nykypaino. 146–168.

Palmu, H. 2006. Tahto vaikuttaa. Kirkkohallituksen julkaisuja.
Kirkontutkimuskeskus:Tampere

Vainila, E. 2008. Oikeus osallistua - nuorten ääni kunnassa. Pro gradu tutkielma. Oikeustieteen laitos: Tampere

Vesikansa, S. 2007. Demokratiaperiaatteen soveltaminen lasten ja nuorten kanssa toimittaessa. Teoksessa T. Hoikkala, A. Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy, 191–216.

Äänioikeusikäraja seurakuntavaaleissa Kirkkohallituksen esitys 9/2007 kirkolliskoukselle asianro 2006–00298. .

<http://kappeli.evl.fi/kkoweb.nsf/8055b7c73c38f56dc22571540045bfe2/ffc89ba4a49be87ec22573690028c8ea?OpenDocument> Luettu 27.12.2011

Seurakuntavaalit 2010. Tulokset tilastollisesti. Kaikki tiedot valituista.

<http://seurakuntavaalit.fi/vaalit2010.nsf/sp?open&cid=Content40FA68> Luettu 10.3.2012

